

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Chișinău
(sediul Buiucani)

MD-2004, mun. Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 200
tel./fax 022-29-51-20

The Supreme Council of Magistrates
Chișinău District Court
(Buiucani Office)

MD-2004, Chișinău,
200 Ștefan cel Mare și Sfânt blvd.
Tel. number/fax 022-29-51-20

24 mai 2024

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL BUIUCANI
leșire Nr. 5-14-8551
" 28 " mai 20 24

Curții Constituționale a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu nr. 28

Copia pentru informare: cet. Leșan Nicolae

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, Judecătoria Chișinău (*sediul Buiucani*) expediază în adresa Dvs. sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității sintagmei «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei », din conținutul art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309).

Anexe primului adresat:

- Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 1 filă;
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pe 9 file;
- Copia încheierii Judecătoriei Chișinău (*sediul Buiucani*) din 20 mai 2024, pe 4 file;
- Copiile materialelor cauzei contravenționale nr. 5r-503/2024, PIGD: 4-24014435-12-5r-06022024, pe 7 file;

Adresatului doi: - Copia încheierii Judecătoriei Chișinău (*sediul Buiucani*) din 20 mai 2024, pe 3 file.

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău (*sediul Buiucani*)

Cușcă Liliana

09:20
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1209
" 29 " 05 2024

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28, mun. Chișinău. MD-2004.

Republica Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

- prezentată în ordinea prevederilor art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:

A.1. Persoana fizică

1. Nume: Leșan
2. Prenume: Nicolae

A.3. Instanța de judecată:

1. Denumirea instanței de judecată/sediul: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).
2. Judecător/Complet de judecată: Complet contravențional
3. Adresa instanței de judecată: bd. Ștefan cel Mare și sfânt, nr. 200, mun. Chișinău. MD-2004.
4. Tel. +373(22)204-903/E-mail: jbu@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun:

1. În procedura Judecătorei Chișinău (s. Buiucani)/Complet contravențional, se află spre examinare contestația petiționarului Leșan Nicolae împotriva deciziei agentului constator consemnată în procesul-verbal seria/nr. MAI06216969 din 17 septembrie an. 2023;
2. În motivarea contestației s-a invocat nulitatea și netemeinicia actului de învinuire și deciziei de sancționare a agentului constator - contestat/criticat, implicit și faptul încălcării dreptului petiționarului la un proces echitabil garantat în ordinea art. 6§1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale;
3. În temeiul procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06216969 din 17 septembrie an. 2023 - intimatul/agentul constator, a pretins că petiționarul ar fi săvârșit fapta contravențională, fiind imputată comiterea contravenției prevăzută la art. 238 alin. (2) Codului contravențional, sancționabilă în baza deciziei, cu amendă în mărime de 18 u.c., constituind suma de 900 MDL;
4. Potrivit contestației deduse judecării, petiționarul - Leșan Nicolae, învinuit ilegal de săvârșirea faptei contravenționale, prevalându-se de prevederile art. 5-7, art. 10-14, art. 238 alin. (2) și art. 374-375, art. 378-379, art. 380-381, art. 384-385, art. 393 alin. (1), lit. a), art. 394-395 art. 425 alin. (1), art. 440 alin. (1), art. 441 alin. (1) lit. a), art. 442-443, art. 445, art. 448 alin. (1), art. 461 și art. 461-462 Codului Contravențional - a solicitat instanței de judecată:
  - Anularea actului de învinuire: procesului-verbal seria/nr. MAI06216969 din 17 septembrie an. 2023 și deciziei agentului constator - ca fiind contrară legii/în lipsa unui proces echitabil garantat în ordinea art. 6§1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale;
  - dispunerea încetării procesului contravențional.
5. Instanța de judecată sesizat, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), art. 448 alin. (8) și alin. (9) Cod contravențional, a reținut neconformitate contestației, procedurii de adresare în instanța de judecată și a dispus acordarea petiționarului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor, și anume: prezentarea dovezii de plată a taxei de timbru în mărime prevăzută de lege (200 MDL).
6. Astfel, în circumstanțele speței, impunerea taxei de timbru, reprezintă un impediment de acces liber la justiție, în sensul garantat la art. 6 din CEDO și art. 20 din Constituție.

C. Obiectul sesizării:

1. Prezenta sesizare are drept obiect de exercitare a controlului constituționalității:
2. - art. 2 alin. (1) și a lin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), anume textul legii contestat/criticat:
  - a. - «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice ..... pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac»/art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023; și -
  - b. - «Taxa de timbru constituie 200 de lei»/art. 2 alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023.

D./E. Argumentarea incidenței unui drept sau mai multor drepturi din Constituție. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau mai multor drepturi garantate de Constituție.

1. Inițial, se reține că la data de 31 iulie an. 2023, Parlamentul a adoptat Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309). Potrivit actului legislativ numit, a fost instituită o taxă judiciară nouă - **taxa de timbru**, în ordinea prevederilor art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), anume textul legii contestat/criticat:
2. «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum și pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac»/art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023; și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei»/art. 2 alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023.
3. Astfel, în circumstanțele speței, taxa de timbru, reprezintă o ingerință în restrângerea dreptului de acces liber la justiție în sensul definit la art. 20 din Constituție, motiv din care prevederile art. 54 din Constituție în coroborare cu prevederile art.4 și art.6§2 din CEDO, sunt incidente, inclusiv sun aspectul controlului de proporționalitate justificate de scop.
4. Necesită a fi reținut faptul că autorul sesizării, solicitând Curții Constituționale exercitare a controlului constituționalității a prevederilor legale contestate/criticate date potrivit art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023, înțelege că legiuitorul are deplină legitimitate constituțională de a impune taxa de timbru, stabilirea și modalitatea de plată a taxei de timbru și cuantumul acestei taxe, este o opțiune a legiuitorului, ce ține de politica legislativă fiscală, fiind îndreptățit de a miza loialitatea constituțională a Legislatorului în sensul art. 1 alin. 3 din Constituție și previzibilitatea constituțională (art. 23 din Constituție) a restrângerii accesului la justiție, garantat la art. 20 din Constituție, în conformitate cu exigențele impuse la art. 54 alin. (2) din Constituție.
5. În circumstanțele speței, obligația de plată a taxei de timbru, precum și excepțiile stabilite în baza Legii taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023, sunt aplicabile deopotrivă tuturor cetățenilor/justițiabililor aflați în situații identice și tuturor litigiilor de aceeași natură, or - obligația de plată a taxei de timbru, fiind o obligație fiscală prevăzută de Legea

- taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023, este astfel aplicabilă numai celor care apelează la justiție, iar procesul judiciar poate debuta numai în măsura în care obligația de plată a taxei de timbru a fost efectiv executată; și -
6. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului este acceptabilă o taxă judiciară impusă prin lege are un scop legitim dacă finanțează cheltuielile sistemului justiției, fiind o contraprestație pentru un serviciu public prestat de instanțele judecătorești, însă prin impunerea taxei trebuie să fie asigurat un echilibru just între interesul statului și justițiabil.
  7. Or, în sensul art. 6§1 din CEDO și exigențele constituționale privind ingerința în exercițiul unui drept protejat de Constituție, statul nu este autorizat de a utiliza competența sa în domeniul legiferării în calitate de instrument de apărare împotriva contestațiilor în justiție a cetățeanului și/sau descurajarea contestării în justiție a acțiunilor și actelor autorităților. Deci, atât Constituția cât și Convenția, nu autorizează abuzurile de drept în fraudă dreptului de acces la justiție, motiv din care justificarea scopului intervenție în restrângerea dreptului de acces la justiției cu ocazia instituirii de noi taxe, precum și respectarea unui just echilibru de proporționalitate între interesul statului și a cetățeanului, prin prisma art. 54 alin. (2) din Constituție și standardele de admisibilitate a restrângerii dreptului de acces la justiție a CtEDO, sunt esențiale admisibilității restrângerii dreptului de acces la justiție, aparent în favoarea descurajării adresării cetățeanului în instanța de judecată.
  8. Autorul sesizării, solicitând Curții Constituționale exercitare a controlului constituționalității a prevederilor legale contestate/criticate date potrivit art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023, înțelege că instituirea taxei de timbru și pentru - «(...) fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac»/art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023, în suma de 200 de lei»/art. 2 alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 - este în contradicție cu art. 54 alin. (1) din Constituție, care instituie imperativ: - «În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului».
  9. Sau - prezenta sesizare are drept obiect de exercitare a controlului constituționalității art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309)- **în partea ce ține de impunerea plății taxei de timbru, pentru - «(...) fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac».**
  10. **Se înțelege** că impunerea taxei de timbru pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac, este inadmisibilă din perspectiva reglementărilor constituționale statuate la art. 1 alin. (3), art. 4, art. 20 și art. 54 alin. (2) din Constituție și art. 6§2 din CEDO, deoarece impun persoanelor care contestă/critică în justiție deciziile agentului constator dată în cauză contravențională, să plătească taxa de timbru, cuantumul acesteia fiind determinat la o sumă fixă de 200 de lei - deși sancțiunea pecuniară dată potrivit deciziei agentului constator ar putea fi mai mică fie echivalentă taxei de timbru, persoana fiind astfel apriori descurajată de a solicita intervenția instanței de judecată întru apărarea drepturilor și libertăților sale, însă impus la plata sancțiunii pecuniare date potrivit deciziei agentului constator. Or, caracterul disproporțional al taxei de timbru, raportat la scop, afectează esența accesului la justiție – art. 20 din Constituție, însăși exercitarea dreptului constituțional, constituind pentru cel care se pretinde neîndreptățit de autorități, o povara financiară, echivalentă unei sancțiuni financiare de facto.
  11. Chiar dacă accesul la justiție nu înseamnă caracterul gratuit al acesteia și poate fi condiționat de plata unor taxe, atunci când aceste taxe devin inechitabile, putând depăși sancțiunea pecuniară dată potrivit deciziei agentului constator - impunerea plății taxei de timbru pentru a contesta în justiție o decizie a agentului constator - limitează dreptul de acces la justiție, justițiabilul/contravenient, fiind descurajat prin această obligație de a-și apăra drepturile și libertățile sale în justiție ,
  12. - având în vedere faptul că legiuitorul potrivit prevederilor legii contestate/criticate în partea ce ține de impunerea plății taxei de timbru, pentru - «(...) fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac», nu a asigurat un echilibru just între interesul statului și cetățeanului/justițiabil.
  13. **Cu titlu de constatare, se atenționează** că prevederile art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309) - în partea ce ține de impunerea plății taxei de timbru, pentru - «(...) fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» - încalcă accesul liber la justiție, având în vedere că justițiabilul/contravenient este pus în situația de a se refuza, implicit de a nu mai beneficia de concursul instanței de judecată în soluționarea contestației împotriva deciziei agentului constator -

nefiind asigurat un echilibru just între interesul statului și cetățeanului/justițiabil în a contesta o amendă judiciară fie și până la 500 de lei, asumându-și obligația de plată a taxei de timbru la inițierea acțiunii în justiție și în căile de atac, la sumă de 400 de lei.

14. - în atare circumstanțe, normele legale contestate/criticcate în partea ce ține de impunerea plății taxei de timbru, pentru - «(...) fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» - condiționează cetățeanului în calitatea lui de justițiabil accesul egal și liber în fața Justiției, în situația când taxa de timbru fixă, plătită la depunerea contestației și în calea de atac, ar putea depăși cuantumul sancțiunii pecuniare date în cauza contravențională potrivit deciziei agentului constator.
15. Astfel, prevederile art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309) - în partea ce ține de impunerea plății taxei de timbru, pentru - «(...) fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» - nu sunt și nici nu pot fi conforme prevederilor Constituției și Convenției Europene a Drepturilor Omului;
16. În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (2) din Convenție: - «Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită». Or, persoana în privința căreia a fost emis un act administrativ (deciziei) de sancționare, în ordinea art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023, are obligația să achite taxa de timbru (200 de lei), anume pentru ca instanța de judecată/judecătorul sesizat să determine potrivit unui act judecătoresc legalitatea actului administrativ (deciziei) de sancționare și temeinicia acuzației în privința faptei contravenționale de care este acuzată.
17. În cauza Ozturk contra Germaniei/hotărârea din 21 februarie an. 1984, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a reținut că obligarea unei persoane acuzate de săvârșirea unei contravenții la plata cheltuielilor cu interpretul pe timpul procesului încalcă art. 6 din Convenție. Anume, Curtea în cauza numită, nu a analizat (prin prisma art. 6 din Convenție) obligarea reclamantului la plata costurilor cu interpretul anterior, fie în cadrul examinării cazului său de către o instanță de judecată, ci obligarea sa ulterioară la suportarea acestor cheltuieli; **astfel și - raționamentele Curții, sunt interpretate în sensul interzicerii impunerii unei taxe judiciare de timbru în materie contravențională și penală, pentru contravenient/inculpat.**
18. Potrivit jurisprudenței Curții, imputarea comiterii unei contravenții poate reprezenta o «acuzație în materie penală», în interpretarea autonomă realizată de Curte. Se învederează faptul că Curtea, a constatat aplicabilitatea art. 6 din Convenție în materia contravențiilor rutiere (cauza Ozturk contra Germaniei/hotărârea din 21 februarie an. 1984). Sau, o persoană prezumată a fi nevinovată, este obligată să achite taxa de timbru pentru a face contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac, deși prevederile art. 20 și art. 21 din Constituție, instituie ca regulă: - «Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție»; și: - «Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale»; **Totodată -**
19. Potrivit art. 54 alin. (1) și alin. (4) din Constituție: - În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
20. Prevalând-mă de argumente invocate, pledez că, **Taxa judiciară impusă în materia contravențională - restricționează accesul la justiție a cetățeanului în calitatea lui de contravenient în acțiunea de contestarea actului administrativ (deciziei) de sancționare, având în vedere că legiuitorul nu a asigurat în această parte, un raport de proporționalitate între interesul statului de a percepe taxe judiciare și interesul unei persoane acuzate de săvârșirea unei contravenții de a-și susține interesul în fața instanței de judecată/judecătorului.**
21. De asemenea, pledezi pentru exercitarea unui control fundamental de constituționalitate și precizarea regimului constituțional al dreptului statului, de a utiliza atribuțiile sale exclusive de legiferare împotriva descurajării contestațiilor cetățeanului în justiție împotriva actelor și acțiunilor autorităților și agenților publici, precum și de a descărca instanțele de judecată prin împovărarea financiară a accesului la justiție, prin prisma art. 1 alin. (3), art. 4, art. 20, art. 23 și 54 alin. 3 din Constituție și art. 6§2 din CEDO.
22. Este, îndreptățit statul de a utiliza puterea de stat pentru a se apăra împotriva cetățeanului care caută dreptate în justiție ?
23. Este justiția un serviciu public în serviciu cetățeanului sau un lux, raportat la finalitatea actului de justiție ?

Cadrul normativ pertinent

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova:

1. **Art. 1/Statul Republica Moldova**, alin. (3) - Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, liberă dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate.
2. **Art. 4/Drepturile și libertățile omului**, alin. (1) - Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte; și alin. (2) - Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.
3. **Art. 7/Constituția, Lege Supremă** - Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.
4. **Art. 20/Accesul liber la justiție**, alin. (1) - Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime; și alin. (2) - Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție.
5. **Art. 23/Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle**, alin. (2) - Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.
6. **Art. 26/Dreptul la apărare**, alin. (1) - Dreptul la apărare este garantat; și alin. (2) - Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
7. **Art. 54/Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**, alin. (1) - În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului; alin. (2) - Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice ale țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției; alin. (3) - Prevederile aliniatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24; și alin. (4) - Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Prevederile relevante ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale (la nr. 1950 din 4 noiembrie an. 1950)

8. **Art. 6/Dreptul la un proces echitabil**, alin. (1) - Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurările speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției; și alin. (2) - Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.
9. **Art. 17/Interzicerea abuzului de drept** - Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup sau un individ, un drept de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acela prevăzut de această convenție.
10. **Art. 18/Limitarea folosirii restrângerii drepturilor** - Restrângerile care, în temeiul prezentei convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.

Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova:

11. **Art. 374/Procesul contravențional**, alin. (3) - Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

12. **Art. 375/Prezumția de nevinovăție**, alin. (1) - Persoana acuzată de săvârșirea unei contravenții se consideră nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod.
13. **Art. 381/Accesul liber la justiție**, alin. (1) - Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanței de judecată competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
14. **Art. 384/Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional**, alin. (2), lit. s) - Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul: să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârea judecătorească.
15. **Art. 448/Contestația împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale**, alin. (1) - Contravenientul, victima, sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sânt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sânt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale (...); alin. (8) - Pentru contestația depusă împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale se percepe o taxa de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr. 213/2023; și alin. (9) - În cazul în care contestația nu este însoțită de dovada de plată a taxei de timbru, instanța de judecată îi oferă timp părții pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă, în termen de 15 zile, partea nu înlătură neajunsurile, contestația nu se consideră depusă și, împreună cu actele anexate, se restituie printr-o încheiere ce nu se supune niciunei căi de atac.

F. Cerințele autorului prezentei sesizări:

1. În temeiul celor reținute, subsemnatul - Leșan Nicolae, în conformitate și cu prevederile art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1), lit. a) și art. 25 din Legea 25¹ din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie an. 1994, cu privire la Curtea Constituțională și prevederile art. 4 alin. (1), lit. a), art. 7¹ Codului jurisdicției constituționale

- respectuos solicit Curții Constituționale astfel sesizate:

2. **Exercitarea controlului constituționalității** dispozițiilor art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309) , prin prisma standardelor constituționale în domeniul legiferării și justiție în sensul definit la art. 1 alin.(3), art. 2, art.4, art. 20, art. 23, art. 54 alin. (2) din Constituție, în privința textul legii contestat/criticat
  - a. - «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice ..... pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac»/art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023; și –
  - b. - «Taxa de timbru constituie 200 de lei»/art. 2 alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023.
3. Declararea neconstituționale dispozițiile art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie an. 2023 (în vigoare din 1 ianuarie an. 2024 - publicată la data de 11 august an. 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), ca fiind o exercitare defectuoasă a puterii de stat împotriva cetățeanului, contrară prevederilor art. 2 din Constituție, Taxa judiciară impusă în materia contravențională, restricționează de o manieră inadmisibilă în sensul art. 54 alin. (2) din Constituție, accesul la justiție a cetățeanului în calitate lui de contravenient în acțiunea de contestare a actului administrativ (deciziei) de sancționare, în scopul apărării statului împotriva cetățeanului și/sau descurajării contestării în justiție a actelor și acțiunile agenților statului, pretinse a fi ilegale. Or, regimul constituțional de organizare a exercitării puterii de stat, nu autorizează statul de a utiliza puterea de stat în scopul apărării împotriva acțiunilor în justiție a cetățeanului și/sau de a descuraja căutarea de dreptate în justiție., golind de substanță esența misiunii constituționale a justiției în sensul definită la 114 din Constituție, în calitate de garant al respectului drepturilor cetățeanului în raport cu statul.
4. Din perspectiva constituțională a statului de drept, în sensul definit la art. 1 alin. (3) din Constituție și precizată de Înalta Curte în jurisprudența sa de principiul, sunt îndreptățit de Constituție la art. 23, de a miza pe respectarea de către autoritățile statului a garanțiilor constituționale în privința dreptului de acces liber la justiție în cea ce privește, realizarea misiunii constituționale a puterii judecătorești, art. 114 din Constituție privind apărarea cetățeanului împotriva actelor și acțiunilor autorităților statului, pretinse a fi ilegale, art. 53 din Constituție, indiferent de situația materială a cetățeanului, motiv din care solicit exercitarea controlului de constituționalitate și sub aspectul încălcării art. 23 din Constituție în cea ce privește cestiunea juridică a accesului la justiție și previzibilitatea garanțiilor constituționale în materie, în coroborare cu prevederile art. 20, art. 53 și art. 114 din Constituție. Or, protecția constituțională a cetățeanului împotriva autorităților, garantată la art. 53 din Constituție, nu poate fi *in abstracto*

cenzurată financiar de către stat și/sau goliță de substanță prin tertipuri legislative, în fraudă unui drept protejat de Constituție, art. 20 din Constituție.

G. Lista documentelor relevante:

Materialele cauzei contravenționale intentată la contestația înaintată de Leșan Nicolae împotriva deciziei agentului constator potrivit procesului-verbal seria/nr. MAI06216969 din 17 septembrie an. 2023.

H. Declarația și semnătura autorului sesizării:

1. **Declar pe onoare că informațiile reținute în prezenta sesizare sunt veridice.**

Digitally signed by Leșan Nicolae
Date: 2024.02.19 17:59:58 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

- Leșan Nicolae/mun. Chișinău - din 19 februarie an. 2024

ÎNCHEIERE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

20 mai 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

în componență:

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Cușcă Liliana

Dmitriev Victor

Cu participarea:

Persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional, Leșan Nicolae

În lipsa:

Agentului constatator din cadrul INSP, Cebotari Andrei

examinând în ședință de judecată publică, în cadrul cauzei contravenționale nr. 5r-503/2024, PIGD: 4-24014435-12-5r-06022024 în baza contestației înaintate de către cet. Leșan Nicolae împotriva deciziei de sancționare inclusă în procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 nr. 216969 din 17 ianuarie 2024 întocmit de către agentul constatator al direcției patrulare „Centru” Cebotari Andrei, în baza art. 238 alin. (2) Cod contravențional,

cererea persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, Leșan Nicolae, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate în privința prevederilor art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), și anume textul cu următorul conținut: - «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» (art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023); și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei » (art. 2 alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023).

CONSTATĂ:

1. La data de 17 ianuarie 2024, de către agentul constatator al direcției patrulare „Centru” Cebotari Andrei a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 nr. 216969 și decizia de sancționare în privința lui Leșan Nicolae, prin care ultimul în baza art. 238 alin. (2) Cod contravențional a fost sancționat la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 18 unități convenționale, echivalentul a 900 lei.

2. La data de 29 ianuarie 2024, cet. Leșan Nicolae a depus contestație împotriva deciziei de sancționare inclusă în procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 nr. 216969 din 17 ianuarie 2024 în baza art. 238 alin. (2) Cod contravențional.

3. La 01 februarie 2024, în conformitate cu prevederile art. 448 alin. (4) din Codul contravențional, Inspectoratul Național de Securitate Publică a expediat Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), contestația înaintată de către cet. Leșan Nicolae, împreună cu dosarul cauzei contravenționale, în vederea examinării conform legislației.

4. La 06 februarie 2024, dosarul cauzei contravenționale în baza contestației menționate supra, înregistrat cu nr. 5r-503/2024 PIGD: 4-24014435-12-5r-06022024 a fost repartizat judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), Cușcă Liliana, în mod automat-aleatoriu.

5. Prin încheierea judecătorului în Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), Cușcă Liliana din 09 februarie 2024, nu s-a dat curs contestației înaintate de către cet. Leșan Nicolae împotriva deciziei de sancționare inclusă în procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 nr. 216969 din 17 ianuarie 2024 întocmit de către agentul constator al direcției patrulare „Centru” Cebotari Andrei, în baza art. 238 alin. (2) Cod contravențional. I-a fost comunicat cet. Leșan Nicolae, despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de timbru în cuantumul tarifar stabilit de Legea taxei de stat, acordându-i pentru aceasta un termen de până la 15 zile de la recepționarea încheierii. S-a adus la cunoștința cet. Leșan Nicolae că, taxa de timbru urmează a fi plătită pe numele contestatarului cet. Leșan Nicolae, așa cum impun prevederile art. (2) al Legii taxei de stat.

I s-a explicat cet. Leșan Nicolae că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, contestația nu va fi considerată depusă, și se va restitui contestatarului printr-o încheiere judecătorească ce nu se supune niciunei căi de atac.

6. La data de 04 martie 2024, cet. Leșan Nicolae s-a conformat prevederilor art. 448 alin. (8) Cod contravențional, și prin intermediul secției evidență procesuală a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) a prezentat dovada de achitare a taxei de timbru în cuantum de 200 lei.

7. Prin încheierea judecătorului în Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), Cușcă Liliana din 05 martie 2024, a fost primită spre examinare contestația depusă de cet. Leșan Nicolae, fiind stabilită data ședinței de judecată pentru 20 mai 2024, ora 14:00.

8. Instanța de judecată reține, că la data de 20 februarie 2024, persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, Leșan Nicolae, a depus prin intermediul Secției evidență procesuală și documentare a instanței de judecată cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității prevederilor art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), și anume următorul text: - «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» (art. 2 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023) și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei » (art. 2 alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023), cerere care a fost susținută integral de titular în cadrul ședinței de judecată din 20 mai 2024.

9. Studiind sesizarea depusă, materialele cauzei în raport cu prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată apreciază cererea ca fiind întemeiată și care urmează a fi admisă, reieșind din considerentele ce succed.

Conform dispozițiilor alin. (3) – (3²) al art. 7 din Codul de procedură penală, (3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile

judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

Potrivit prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. (4) alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, „rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale”.

Conform pct. 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, dosarul nr. 55b/2015, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (*excepția de neconstituționalitate*), Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Curtea a reținut că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Din conținutul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că se invocă neconstituționalitatea prevederilor art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), și anume următorul text «*Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac*» și - «*Taxa de timbru constituie 200 de lei*», care urmează a fi supus procedurii de verificare a constituționalității în raport cu art. art. 1 alin. (3), 4, 7, 20, 23, 26, și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Referitor la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată remarcă faptul, că textul cu următorul conținut «*Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac*» și - «*Taxa de timbru constituie 200 de lei*», conținută în art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), vizată în sesizarea depusă de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional Leșan Nicolae, constituie obiect al controlului de constituționalitate, întrucât aceasta face parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Excepția este ridicată de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional Leșan Nicolae. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei. Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, or, din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, judecătorul nu a depistat vre-o hotărâre anterioară a Curții în privința problemei expuse mai sus.

În consecință, instanța de judecată apreciază că, în speță sunt întrunite condițiile stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 și art.7 Cod de procedură penală.

10. Reieșind din cele expuse, instanța de judecată va dispune admiterea integrală a cererii înaintate la data de 20 februarie 2024 de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, Leșan Nicolae, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului cu următorul conținut: «*Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație*

împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei », conținută în art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), și va dispune sesizarea Curții Constituționale.

11. Totodată, instanța de judecată va remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional Leșan Nicolae, și copiile materialelor cauzei contravenționale nr. 5r-503/2024, PIGD: 4-24014435-12-5r-06022024.

12. În contextul celor expuse, conducându-se de prevederile art. art. 7, 20, 342 din Codul de procedură penală, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional Leșan Nicolae, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului cu următorul conținut: «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei », cuprins în art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309).

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării controlului constituționalității dispozițiilor cuprinse în art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024 - publicată la data de 11 august 2023 în Monitorul Oficial la nr. 306-309), și anume textul cu următorul conținut: «Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în prima instanță, cât și în căile de atac» și - «Taxa de timbru constituie 200 de lei », în raport cu prevederile articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 20, 23, 26, și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, cererea și sesizarea înaintate la data de 20 februarie 2024 de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional Leșan Nicolae, și copiile materialelor cauzei contravenționale nr. 5r-503/2024, PIGD: 4-24014435-12-5r-06022024.

Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac.

Judecătorul
Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

Cușcă Liliana